

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå.

I en till riksdagen avlåten, den 30 januari 1925 dagtecknad proposition nr 45, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* godkänna ett vid propositionen fogat förslag till kungörelse med grunder för pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå, *dels ock* medgiva, att för bestridande av kostnaderna för nämnda pensionering må användas det årliga överskott, som må uppstå å avkastningen av den hos pensionskassan för tjänstemännen vid Strömsholms hingstdepå samt deras änkor och barn samlade pensionsfond, sedan de årliga pensionsbeloppen till kassans pensionärer guldits, samt att, i den mån detta överskott icke förslår för ändamålet, må tagas i anspråk det under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

kungörelse med grunder för pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Rätt att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av pension tillkommer, under de villkor, som här nedan stadgas, vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt vid Strömsholms hingstdepå anställda fodermarskar, körmästare, stallbetjänte och nattvakter.

2 §.

Rätt att komma i åtnjutande av pension inträder:

1) då befattningshavare, efter att hava uppnått en levnadsålder av minst 50 år, entledigas på grund därav, att han befinnes till följd av sjukdom, vanförhet, lyte eller försvagat hälsotillstånd varaktigt oförmögen till sitt arbete;

2) då befattningshavare, efter att hava uppnått en levnadsålder av fodermarsk och körmästare minst 60 år, stallbetjänt och nattvakt minst 55 år, entledigas på grund därav, att han befinnes till följd av sjukdom, vanförhet, lyte eller försvagat hälsotillstånd mindre tjänlig till sitt arbete;

3) då befattningshavare, i andra fall än här ovan under 1) och 2) sägs, entledigas, efter att hava uppnått en levnadsålder av fodermarsk och körmästare minst 65 år, stallbetjänt och nattvakt minst 60 år, under förutsättning att han vid avgången under minst 25 år innehåft anställning i statens tjänst (tjänstår).

3 §.

Rätt till pension tillkommer icke befattningshavare, som för tjänstefel blivit skild från tjänsten.

4 §.

Pensionsbeloppet bestämmes efter tjänstetidens längd och utgör vid en tjänstetid av 25 år för fodermarsk och körmästare 720 kronor samt för stallbetjänt och nattvakt 600 kronor; för varje fullt tjänstår därutöver höjes pensionsbeloppet med 30 kronor; dock skall högsta pensionsbeloppet utgöra för fodermarsk och körmästare 1,200 kronor samt för stallbetjänt och nattvakt 900 kronor.

I fall, som i 2 § 1) och 2) avses, skall, ändå att tjänstårens antal icke uppgå till 25, pensionens belopp icke understiga vad i sådant avseende tillkommit vederbörande, därest han vid avgången kunnat räkna 25 tjänstår.

5 §.

För erhållande av pension såsom fodermarsk eller körmästare erfordras att hava innehåft sådan befattning i minst fem år närmast före avgången. Uppfyller icke vederbörande detta villkor, erhåller han vid avgången från sådan befattning, som nyss nämnts, pension till det belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest han i stället avgått från befattning såsom stallbetjänt.

6 §.

Ansökning om pension skall, ställd till statskontoret, ingivas till chefen för den hingstdepå, vid vilken sökanden är anställd. Depåchefen skall med

vederbörlig utredning om sökandens levnads- och tjänstår samt de övriga omständigheter, som må vara av betydelse för prövning av pensionsrätten, insända ansökningen till stuteriöverstyrelsen, som med yttrande och förslag har att överlämna handlingarna i ärendet till statskontoret.

7 §.

Statskontoret prövar inkommen ansökning om erhållande av pension och meddelar vederbörande skriftlig underrättelse om sitt beslut.

8 §.

Pension utgår från de medel, som för sådant ändamål ställts till statskontorets förfogande, och utbetalas månadsvis i efterskott.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1925.

Såsom i propositionen erinrats, anhöll 1924 års riksdag i skrivelse nr 215, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående pensionering av icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå ävensom därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill berörda utredning kunde giva anledning.

Riksdagen anförde i skrivelsen, bland annat, att det syntes önskvärt, att en ordnad pensionering av icke-ordinarie personal vid statens stuteri och hingstdepåer komme till stånd. Frågan om pensionering av denna personal ägde måhända visst samband med spörsmålet om pensionering av statens icke-ordinarie befattningshavare i allmänhet, vilken fråga innefattades i det utredningsuppdrag, som anförtrots åt 1921 års pensionskommitté men ännu icke fullbordats. En särskild anledning att utan avvaktan på slutförandet av sistnämnda utredning för sig upptaga frågan om ordnande av pensionsförhållandena för icke-ordinarie befattningshavare vid stuteriet och hingstdepåerna syntes emellertid ligga i förefintligheten av den pensionsfond, som samlats av viss för tjänstemän vid Strömsholm inrättad men numera under avveckling stadd pensionskassa. Denna fond hade vid utgången av första halvåret 1923 uppgått till, i hela krontal, 250,411 kronor. Fondens inkomster under nämnda halvår utgjorde 4,760 kronor, medan de utgifter, som fonden under samma tid hade att bestrida, inskränkte sig till ett belopp av 2,403 kronor, allt i hela krontal. Berörda fond, som till stor del uppkommit genom direkta tillskott av statsmedel, syntes böra komma till användning för pensionering av här ifrågavarande icke-ordinarie befattningshavare, i den mån så kunde ske utan rubbning av fondens ännu kvarstående förpliktelser.

Vidkommande sättet för pensioneringens ordnande syntes den frivilliga

pensionsförsäkringen icke fullt tillfredsställande beträffande en personal med den jämförelsevis fasta anställning, varom här vore fråga. Lämpligare syntes vara att tillämpa ett system motsvarande det, som gällde för pensionering av viss icke-ordinarie personal vid kommunikationsverken. Då emellertid, enligt vad inom riksdagen uppgivits, befattningshavare tillhörande stallbetjäningen vid hingstdepåerna icke sällan efter därstädes vunnen utbildning samt längre eller kortare tids tjänstgöring plägade övergå från statstjänsten till enskild anställning, kunde det måhända förtjäna tagas under övervägande, huruvida icke en pensionering i anslutning till de grunder, vilka gällde beträffande pension åt förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader, kunde vara att föredraga. Detta spörsmål borde emellertid göras till föremål för närmare utredning.

Förslag till grunder för ifrågavarande pensionering har nu uppgjorts av statskontoret i samråd med stuteriöverstyrelsen. Detta förslag omfattar vid stuteriet och hingstdepåerna anställda fodermarskar, körmästare, stallbetjante och nattvakter, medan på närmare angivna skäl från pensioneringen ansetts böra undantagas hovslagare vid depåerna samt hushållerskan vid Flyinge. Förslaget, som avsetts att utgöra ett provisorium i avvaktan på slutförandet av pågående utredning rörande pensionering av icke-ordinarie befattningshavare inom vissa delar av statsförvaltningen i allmänhet, har byggts på grunder liknande dem, som av riksdagen antagits för pensionering av förmän och daglönare vid marinen samt förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning; och tillåter sig utskottet att i avseende å den närmare utformningen av pensioneringsbestämmelserna hänvisa till ovan intagna författningsförslag.

Vidkommande frågan om de medel, från vilka pensioneringskostnaderna böra bestridas, har i propositionen beräknats, att å förenämnda pensionsfonds årliga avkastning ett överskott av minst 4,000 kronor skulle bliva disponibelt för ändamålet; och har detta belopp beräknats väl förslå till pensioneringen i fråga. Skulle detta mot förmodan icke bliva fallet, har departementschefen ansett bristen böra täckas av det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

I likhet med departementschefen och i enlighet med den uppfattning, åt vilken utskottet givit uttryck uti sitt förslaget år i ärendet avgivna utlåtande, finner utskottet det vara önskvärt, att en ordnad pensionering för icke-ordinarie befattninghavare vid stuteriet och hingstdepåerna snarast möjligt kommer till stånd. Förutom de fördelar, en dylik pensionering skulle komma att medföra för personalen själv, vill utskottet i likhet med departementschefen särskilt understryka den vinst, pensioneringen ur statsverkets synpunkt skulle innebära såtillvida, som personalens genomsnittliga arbetsduglighet kan bliva större, om befattningshavarna icke behöva

kvarstå i tjänst till så hög ålder, som hittills varit fallet, och en minskning i antalet stallbetjante därför efter de nya pensionsbestämmelsernas ikraftträdande synes kunna ske. Ej heller finner utskottet det böra innebära några betänkligheter att, om den föreslagna pensioneringen endast erhåller provisorisk karaktär, genomföra densamma redan nu och således utan att avvakta antagandet av enhetliga grunder för pensionering av icke-ordinarie befattningshavare inom statsförvaltningen i allmänhet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna pensioneringsgrunderna har utskottet funnit väl avvägda. Utskottet har sålunda icke något att erinra beträffande vare sig pensioneringens omfattning, pensionsbeloppens avpassande eller grunderna för förtidspensionering i vissa fall. Ej heller finner utskottet anledning till anmärkning mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande sättet för bestridande av kostnaderna för pensioneringen.

På sätt i propositionen framhållits böra givetvis pensionstillägg icke få åtnjutas å ifrågavarande pensioner, liksom dyrtidstillägg å desamma böra beräknas enligt de grunder, som gälla för s. k. nyreglerade pensioner.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 3 mars 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Närvarande: se anteckning vid utlåtandet nr 17.
